

Tillsynsplan för miljövården 2022-2025

Miljövården

1. INLEDNING

- 1.1. Upprättandet av tillsynsplanen**
- 1.2. Målen för tillsynsplanen**

2. OMRÅDETS SÄRDRAG OCH EN ALLMÄN BEDÖMNING AV RISKERNA FÖR FÖRORENING AV MILJÖN

- 2.1. Vattendrag och deras tillstånd**
- 2.2. Luftkvalitet**
- 2.3. Verksamhet som medför risk för förorening**

3. TILLSYNSOBJEKT

3.1. Regelbunden tillsyn av tillståndspliktiga anläggningar och anläggningar som ska registreras

- 3.1.1. Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga anläggningar och anläggningar som ska registreras
- 3.1.2. Bedömning av risker
- 3.1.3. Tillsynsprogrammet

3.2. Anmälningsförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur (miljöskyddslagen)

- 3.2.1. Tillfällig verksamhet som förorsakar buller och skakningar
- 3.2.2. Verksamhet av försöksnatur
- 3.2.3. Exceptionella situationer

3.3. Tillsyn vid olyckor, olägenheter och överträdelser

3.4. Övriga tillsynsobjekt enligt miljöskyddslagen och enligt förordningar och bestämmelser som getts med stöd av miljöskyddslagen

- 3.4.1. Upplagring och spridning av gödsel
- 3.4.2. Behandling av avloppsvatten
- 3.4.3. Tillsyn av verksamheter enligt miljöskyddsföreskrifterna
- 3.4.4. Förorenad mark

4. TILLSYN ENLIGT AVFALLSLAGEN

4.1. Regelbunden tillsyn

- 4.1.1. Verksamhet där avfall som ska registreras insamlas
- 4.1.2. Verksamheter där farligt avfall uppkommer
- 4.1.3. Plan för tillsyn över internationella avfallstransporter

4.2. Allmän tillsyn enligt avfallslagen

- 4.2.1. Nedskräpning och den byggda miljöns snygghet
- 4.2.2. Förorening av marken vid nedskräpning
- 4.2.3. Avfallshanteringsföreskrifter och avfallstransport ordnad av kommunen

5. TILLSYN ENLIGT MARKTÄKTSLAGEN

6. TILLSYN ENLIGT ÖVRIG LAGSTIFTNING

- 6.1. Tillsyn enligt vattenlagen**
- 6.2. Tillsyn enligt lagen om vattentjänster**
- 6.3. Tillsyn enligt kemikalielagen**
- 6.4. Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten**
- 6.5. Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen**
- 6.6. Tillsyn enligt lagen om friluftsliv**
- 6.7. Tillsyn enligt naturvårdslagen**

7. TILLSYNSENS RESURSER OCH METODER

- 7.1. Resurser och datasystem**
- 7.2. Att genomföra tillsynen**
- 7.3. Prioritering av tillsynsuppgifter**
- 7.4. Samarbete mellan myndigheterna som ansvarar för tillsynen**
- 7.5. Utlåtanden**

8. UTFÄRDNING AV UTFALLET FÖR TILLSYNSPLANEN

1. INLEDNING

1.1 Upprättande av tillsynsplanen

Enligt 168 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten för den regelbundna tillsynen enligt denna lag göra upp en tillsynsplan för sitt område.

Tillsynsplanen ska bland annat innehålla uppgifter om områdets miljöförhållanden, om verksamheter som medför risk för förorening och om metoder för tillsyn. Planen ska innehålla en beskrivning av grunderna för ordnandet av tillsynen och för riskbedömningen samt en beskrivning av samarbetet mellan de myndigheter som svarar för tillsynen. Tillsynsplanen ska ses över regelbundet. Tillsynsmyndigheten får ställa sina uppgifter i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna (miljöskyddslagen § 167).

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska utöver uppgörandet av tillsynsplanen dessutom utarbeta ett tillsynsprogram som gäller periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Tillsynsprogrammet ska innehålla uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de regelbundna tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Tillsynsprogrammet ska hållas uppdaterat. Tillsynsprogrammet är med stöd av 39 § i förvaltningslagen (434/2003) delvis en icke-offentlig handling.

Det bestäms också i 124 § i avfallslagen (646/2011) om tillsynsmyndighetens skyldighet att regelbundet förrätta inspektioner av vissa verksamheter. Till exempel anläggningar och verksamheter där det uppkommer farligt avfall ska inspekteras regelbundet. För inspektioner och tillsyn av verksamhet där avfall insamlas yrkesmässigt och sådana verksamheter som omfattar eller med fog kan antas omfatta internationella avfallstransporter ska utarbetas en plan. Planen ska vara baserad på en bedömning av de risker och miljökonsekvenser som avfallet och avfallshanteringen medför. Planen ska ses över minst vart tredje år. Denna tillsynsplan fungerar också som tillsynsplan enligt 124 § 2 momentet i avfallslagen.

De tillsynsåligganden som bestäms om i 168 § i miljöskyddslagen och i 124 § i avfallslagen omfattar endast en liten del av åliggandena om tillsyn och övriga åligganden som hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Om den kommunala miljövårdsmyndighetens tillsynsåligganden och övriga uppgifter bestäms dessutom i kemikalielagen (599/2013), marktäcktslagen (555/1981), terrängtrafiklagen (1710/1995), miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen om vattentjänster (119/2001), vattenlagen (587/2011) och sjötrafiklagen (463/1996) samt i de förordningar och bestämmelser som getts med stöd av dessa. Syftet har varit att inkludera miljövårdsmyndighetens hela tillsynsarbetsfält i denna tillsynsplan.

Utöver uppgifter som anknyter till tillsyn tillkommer den kommunala miljövårdsmyndigheten också uppgifter om att främja miljövård. Exempel på dessa är bland annat att bidra till planeringen och utvecklandet av miljövården, att ge akt på miljösituationen, att handleda och rådgiva, att avge utlåtanden samt att bidra till

skötseln av information och upplysning (6 § i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning 64/1986).

Tillsynsplanen har gjorts upp för åren 2022–2025. Miljövårdsmyndigheten i Lovisa stad är även miljövårdsmyndighet för Lapträsk kommun och denna tillsynsplan gäller också för Lapträsk kommun. Tillsynsplanen uppdateras vid behov.

1.2 Mål för tillsynsplanen

Tillsynsplanens primära syfte är att med stöd av miljöskyddslagen ordna tillsynen för tillståndspliktiga, anmälningsskyldiga och registrerade verksamheter så att tillsynen är regelbunden och effektiv. Genom en systematisk tillsyn uppnås en tillräcklig och på förhand preciserad inspektionsfrekvens för verksamheterna och en jämlik inspektionspraxis verksamhetsutövarna emellan säkerställs. Tillsynens mål är att säkerställa det att lag och tillståndsvillkor följs samt att därigenom förebygga förorening och fara för förorening av miljön. Tillsynen är effektiv då den riktas mot de objekt som enligt riskbedömning har den största risken.

2 OMRÅDETS SÄRDRAG OCH EN ALLMÄN BEDÖMNING AV RISKERNA FÖR FÖRORENING AV MILJÖN

Som en helhet är Lovisa glest bebyggt och omfattande till sin geografiska areal. Invånarantalet är cirka 14 800 och arealen 1 752 km², varav insjövatten 26 km² och havsområden 906 km². En del av staden är landsbygd med tätorter och en del består av en splittrad kust och åtskilliga öar. Det finns över 3 000 fritidsbostäder i Lovisa. Speciellt i de västra delarna av staden finns flera till omfattande marktäktsområden samt till denna verksamhet förknippad schaktning och krossning. Den industriella verksamheten har koncentrerats på områden nära Lovisa centrum och till Valkom, Tessjö och Liljendal. Småskalig industri, till exempel verkstäder av olika slag, finns också i byarna.

Lapträsk är i huvudsak landsbygd och har därtill relaterad företagsverksamhet, men på området finns även aktörer inom andra branscher. Kommunens invånarantal är cirka 2 600 och dess areal uppgår till 339 km², varav 330 km² är land och de övriga 9 km² insjöområden. I Lapträsk finns det endast en sjö, Lapträsket, som i sin helhet är belägen på kommunens område.

2.1 Vattendrag och deras tillstånd

Grundvattenområden

I Lovisa finns det sammanlagt 26 grundvattenområden, varav 11 är grundvattenområden av klass 1 som är viktiga med tanke på vattenförsörjningen och 15 är grundvattenområden av klass 2 som är lämpliga för vattenförsörjning. I Lapträsk finns det 6 grundvattenområden, varav 3 är grundvattenområden av klass 1 som är viktiga med tanke på vattenförsörjningen och 3 är grundvattenområden av klass 2 som är lämpliga för vattenförsörjning. För att skydda grundvattnet har grundvattenområdena i miljöskyddsföreskrifterna för både Lovisa och Lapträsk fastställts som områden för

vilka man på basis av de lokala förhållandena ger preciserade bestämmelser. Skyddsplaner har under 2014–2015 gjorts upp för grundvattenområdena i såväl Lovisa som Lapträsk. I skyddsplanerna har man bland annat identifierat riskobjekt som är belägna på grundvattenområdena. På grundvattenområden av klass 1 identifierades cirka 200 riskobjekt i Lovisa och 40 riskobjekt i Lapträsk. I siffrorna ingår inte möjliga bristfälliga fastighetsvisa avloppssystem och inte heller alla oljecisterner.

Samtliga grundvattenområden i Lovisa och Lapträsk har god kemisk status.

Ytvatten

Mänsklig verksamhet, såsom jordbruk, avloppsvatten från samhällen samt bristfälliga system för hantering av avloppsvatten orsakar att näringsämnen och fekala bakterier hamnar i ytvatten.

I Lovisa och Lapträsk varierar åarnas ekologiska status från otillfredsställande till måttlig. Särkjärvibäckens ekologiska status är god. Sjöarnas ekologiska status varierar likaså, statusen är otillfredsställande i Lapträsket och måttlig i Pålböle träsk och Gammelby träsk. I Hopom träsk och Särkjärvi är den ekologiska statusen god. Kustvattnens ekologiska status är i huvudsak otillfredsställande eller måttlig, samt delvis dålig.

2.2 Luftkvalitet

Luftkvaliteten är i genomsnitt god i Lovisa och Lapträsk då det på kommunernas områden inte finns några betydande industrikällor och eftersom utsläppskoncentrationerna även från de livligast trafikerade vägarna är små. Småskalig vedeldning kan ha en stor lokal inverkan på luftkvaliteten, och på tätt bebyggda småhusområden kan det tidvis förekomma höga koncentrationer av partiklar och polycykliska aromatiska kolväten.

2.3 Verksamhet som medför risk för förorening

Både i Lovisa och i Lapträsk anknyter centrala risker för förorening till markgrunden, samt ytvatten och grundvatten. Beträffande tätortsfunktionerna anknyter riskerna till minskad trivsel. Risk för förorening uppkommer bland annat av marktäktsverksamhet, jordbruk, avloppsvatten, avloppsrör, industri, avfallsbehandling, servicestationer, reparationsverkstäder och kemikalieupplagring.

Risken för förorening ökar av olika störnings- och specialsituationer. Dessa kan bero på olyckor, eldsvådor, elavbrott eller andra oförutsägbara situationer.

3 TILLSYN ENLIGT MILJÖSKYDDSLAGEN

3.1 Regelbunden tillsyn av tillståndspliktiga och anmälningspliktiga anläggningar och anläggningar som ska registreras

3.1.1 Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga anläggningar och anläggningar som ska registreras (miljöskyddslagen)

Befogenheten för miljöförvaltningsmyndigheten i Lovisa stad omfattar i Lovisa 57 tillståndspliktiga aktörer och aktörer som enligt miljöskyddslagen ska registreras och i Lapträsk 24, sammanlagt 81 aktörer (tabell 1, läge 1.1.2022). Antalen innefattar de djurstall som ansetts till väsentliga delar uppfylla miljöskyddslagens krav och som inte tills vidare behövt ansöka om miljötillstånd. Antalen innefattar även sådana aktörer som registrerats i miljöförvaltningsmyndighetens datasystem (YLVA) och som är tillståndspliktiga men som tills vidare inte har ansökt om miljötillstånd.

Tabell 1. Antal miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registrerade verksamheter enligt verksamhetsområde i Lovisa och Lapträsk (läge december 2021).

Verksamhetsområde	Lovisa	Lapträsk	Totalt
Djurstall	11	16	27
Distributionsstationer			
– tillståndspliktiga (på grundvattenområden)	2		2
– registrerade	10	4	14
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning	10		8
Schaktning och/eller krossning	10		10
Energiproduktion	5	1	6
Asfaltstation	2		2
Fabrik för betongprodukter	1		1
Livsmedelstillverkning	1	1	2
Flygplats	1		1
Skjutbana	3	2	5
Motorsportbana	1		1
Inalles	57	24	81

Bland anläggningarna finns det antalsmässigt flest djurstall och distributionsstationer. Två av distributionsstationerna är belägna på grundvattenområden och de är även i fortsättningen miljötillståndspliktiga. De övriga omfattas av registreringsförfarandet.

I Lovisa finns det 19 anläggningar och i Lapträsk 10 anläggningar som regionförvaltningsverket i Södra Finland gett tillstånd för och som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen) övervakar. I fråga om djurstall har tillsynsansvaret för fyra aktörer efter 2019 överförts från NTM-centralen till kommunens miljöförvaltningsmyndighet. Verksamhetsutövarna på anläggningar som NTM-centralen övervakar är skyldiga att också rapportera miljöförvaltningsmyndigheten i Lovisa stad om sin verksamhet. Utöver detta förrättar miljöförvaltningsmyndigheten i Lovisa stad i samarbete

med NTM-centralen i Nyland tillsynsinspektioner i dessa tillståndsobjekt. Dessutom ger byggnads- och miljönämnden utlåtanden om miljötillståndsansökningar för anläggningar som lyder under regionförvaltningsverkets befogenhet.

3.1.2 Bedömning av risker

Frekvensen för regelbundna inspektioner av tillsynsgilla objekt baserar sig på en bedömning av risker, i vilken man beaktat faror som anknyter till anläggningens eller verksamhetens placeringsplats och till faror som själva verksamheten medför. Då man identifierat faror som anknyter till placeringsplatsen har det beaktats om anläggningen är belägen på eller i närheten av ett grundvattenområde, om det finns en vattentäkt på grundvattenområdet samt om det på anläggningens verkningsområde finns vattendrag eller störningskänsliga objekt. Vad gäller faror som anknyter till själva verksamheten har det beaktats hur omfattande och hurdan verksamheten är, vilka lokaler, maskiner och kemikalier som används i verksamheten samt hur stor risken för olyckor är. Utifrån farofaktorerna som anknyter till verksamheten bedöms sannolikheten för ett eventuellt miljöutsläpp. Konsekvensernas allvarlighetsgrad bedöms utifrån placeringsplatsen och farofaktorer som anknyter till själva verksamheten. (Tabell 2, 3 och 4).

Tabell 2. Risker enligt verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Risker
Skjutbana	Buller, förorening av marken
Asfaltstation	Lukt, utsläpp i luften, förorening av marken
Fabrik för betongprodukter	Utsläpp i luften (damm), förorening av marken
Livsmedelstillverkning	Utsläpp i luften, lukt
Djurstall	Lukt, förorening av grund- och ytvatten
Energiproduktion	Utsläpp i luften, förorening av marken
Distributionsstationer	Utsläpp i luften, förorening av marken och grundvatten
Mottagning och behandling av avfall	Lukt, nedskräpning, förorening av marken
Flygplats	Buller
Schaktning och krossning av marksubstans	Utsläpp i luften (damm), buller, skakningar, förorening av grundvatten
Motorsportbana	Buller, förorening av marken

Tabell 3. Bedömning av de vanligaste riskerna för miljön

Risk	Konsekvens
Luftföroreningar/skadliga för hälsa	Allvarlig
Luftföroreningar/trivselrelaterad olägenhet (lukt)	Lindrig-måttlig
Förorening av marken	Måttlig-allvarlig
Förorening av marken på grundvattenområde	Allvarlig
Förorening av ytvatten	Lindrig-allvarlig
Förorening av grundvatten	Allvarlig
Nedskräpning	Lindrig-måttlig

Tabell 4. Riskmatris

Sannolikhet	Tillsynsklass			Risk för miljön
3 (stor)	II	I	I	betydande
2 (måttlig)	III	II	I	måttlig
1 (liten)	III	II	I	ringa
Konsekvens	1 (lindrig)	2 (måttlig)	3 (allvarlig)	

Utifrån riskbedömningen har tillsynsobjekten indelats i följande tillsynsklasser:

Tillsynsklass I

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara betydande.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång om året eller med två års mellanrum.

Tillsynsklass II

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara måttliga.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång per 3–5 år

Tillsynsklass III

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter vars risker för miljön anses vara ringa.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen inspekteras minst en gång per 6–8 år.

Tillsynsklass IV

- Till tillsynsklassen hör de verksamheter som har ett gällande miljötillstånd eller anmälningsbeslut eller som har registrerats men där verksamheten inte har inletts eller inte är aktiv.
- De tillsynsobjekt som hör till tillsynsklassen överförs då verksamheten inleds till tillsynsklass I, II eller III eller inspekteras vid behov.

Objektets tillsynsklass kan ändras om upprepade försummelse av tillståndsbestämmelserna konstateras under inspektionerna och man ser ett behov för effektiviserad tillsyn.

Extra inspektioner förrättas från fall till fall tills verksamheten följer tillståndsvillkoren om det i verksamheten förekommer brister eller överträdelser av tillståndsvillkor eller om årsrapporteringen är bristfällig eller ogjord. Avgift enligt taxan kan tas ut även på dessa inspektioner.

Tillsynen effektiveras också om det i tillståndspliktig, anmälningspliktig eller registreringspliktig verksamhet uppkommer en sådan exceptionell situation som avses i 123 § i miljöskyddslagen och som verksamhetsutövaren utan dröjsmål ska underrätta den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten.

3.1.3 Tillsynsprogram

Med stöd av 168 § i miljöskyddslagen ska ett tillsynsprogram för regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter utarbetas. Den programenliga tillsynen är avgiftsbelagd. Tillsynsprogrammet består av en förteckning över anläggningar och innefattar en anläggningsspecifik plan som utgår från ovan beskrivna bedömning av risker. Programmet redogör för de inspektioner och

eventuella övriga planmässiga tillsynsåtgärder som ska göras under kalenderåret. Inspektionspraxis som utgår från sampel tillämpas inte för någon anläggningstyp.

Tabell 5. Sammandrag av tillsynsprogrammet

Verksamhetsområde	Tillsyns-klass	Lovisa	Lapp-träsk	Totalt
Djurstall	III	11	16	27
Distributionsstationer				
– belägna på eller i omedelbar närhet av ett grundvattenområde	I	4		4
– belägna i närheten av vattendrag	I–II	3		3
– övriga distributionsstationer	II	5	4	9
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning	I–II och IV	10		10
Schaktning och krossning, asfaltstation, fabrik för betongprodukter	I–II	13		13
Energiproduktion	II	5	1	6
Övriga anläggningar	II–IV	6	3	9
Sammanlagt		57	24	81

Tillsynsprogrammet innefattar även de objekt för vilka den kommunala miljövårdsmyndigheten gjort en tillståndsprövning och de objekt som har en verksamhet av sådant slag och sådan omfattning att ett miljötillstånd inte har krävts trots att de lyder inom regelbunden tillsyn. Därtill ingår i tillsynsprogrammet sådana tillståndspliktiga objekt som har registrerats i miljövårdens datasystem, men vilka ännu inte ansökt om miljötillstånd.

Tillsynsprogrammet är en icke-offentlig handling emedan den innehåller en förteckning över åtgärder och objekt och publiceringen av denna förteckning kan på det sätt som avses i 39 § i förvaltningslagen försvaga uppnåendet av målen för tillsynen. När det gäller tillsynsprogrammet förs de allmänna principerna och ett sammandrag av den planerade tillsynen till byggnads- och miljönämnden. Verksamhetsutövaren har dock rätt att få veta tillsynsklassen för sin anläggning och motiveringarna för hur tillsynsklassen bestämts.

3.2 Anmälningförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur (miljöskyddslagen)

3.2.1 Tillfällig verksamhet som förorsakar buller och skakningar

Verksamhetsutövaren ska enligt 118 § i miljöskyddslagen göra en skriftlig anmälan till den kommunala miljövårdsmyndigheten om tillfällig verksamhet som orsakar buller eller skakningar. I miljöskyddsföreskrifterna har det getts mer detaljerade bestämmelser om anmälningsskyldigheten, om hur verksamheten ska ordnas och om villkoren för när en anmälan inte behöver lämnas in.

Årligen behandlar miljövårdsenheten drygt tio bulleranmälningar. Inspektionerna centraliseras på sådana verksamheter vars bullerutsläpp uppskattas förorsaka olägenhet.

3.2.2 Verksamhet av försöksnatur

Kortvarig verksamhet av försöksnatur ska enligt 119 § i miljöskyddslagen anmälas till den behöriga tillståndsmyndigheten. Anmälningsskyldigheten berör sådan verksamhet vars syfte är att testa råvaror eller bränslen, tillverknings- eller förbränningsmetoder eller en reningsanordning eller att i en anläggning eller yrkesmässigt återvinna eller behandla avfall, om detta sker i syfte att klarlägga verksamhetens konsekvenser, användbarhet eller någon annan jämförbar omständighet (31 § i miljöskyddslagen).

En tillsynsinspektion görs på objektet. I beslutet kan man ge bestämmelser om bland annat uppföljningen av projektets miljökonsekvenser. Det förekommer få dylika fall i Lovisa.

3.2.3 Exceptionella situationer

Den som ansvarar för verksamheten eller avfallsinnehavaren ska meddela tillsynsmyndigheten vid en exceptionell situation då det uppstår utsläpp eller avfall på ett sådant sätt att det kan uppstå risk för förorening av miljön eller som föranleder särskilda avfallshanteringsåtgärder (120 och 123 § i miljöskyddslagen). Dylika situationer kan vara en olycka, en produktionsstörning eller att en konstruktion eller anordning rivs.

En tillsynsinspektion förrättas alltid på objektet och ett beslut görs, i vilket bestämmelser om bland annat uppföljningen av miljökonsekvenserna för situationen kan ges. Årligen behandlar miljövårdsenheten några dylika anmälningar.

3.3 Tillsyn vid olyckor, olägenheter och överträdelser

Enligt 169 § i miljöskyddslagen ska tillsynsmyndigheten inspektera verksamheten eller utreda saken på något annat ändamålsenligt sätt om det på grund av en olycka, en anmälan om olägenhet, bristande efterlevnad av tillståndet eller av någon annan orsak finns skäl att anta att verksamheten medför olägenhet för hälsan eller någon betydande annan i 5 § 1 mom. 2 punkten i miljöskyddslagen avsedd följd eller risk för sådan. I dylika situationer förrättas en inspektion eller en annan utredning av ärendet utifrån en fallspecifik bedömning av situationen och åtgärder vidtas vid behov omedelbart.

Sakägarnas skriftliga anhängiggöranden behandlas, och om ärendet lyder under miljövårdsmyndighetens befogenhet är miljövårdsmyndigheten skyldig att fatta ett överklagbart beslut i ärendet. Anonyma och muntliga anmälningar behandlas endast i sällfall.

Åtgärder som vidtas för att avlägsna olägenheten och tidtabellen för åtgärderna kan överenskommas under inspektionen eller så kan vid behov en skriftlig uppmaning ges. Vid behov säkerställer man med uppföljningsinspektioner det att anvisningar och uppmaningar som man gett följs. Många av objekten är enskilda fall med begränsad

varaktighet. I vissa fall kan tillsynen bli en långvarig process som kan ta till och med flera år, i synnerhet om man måste utnyttja förvaltningstvång.

Årligen förekommer det tiotals fall som är i enlighet med 169 § i miljöskyddslagen.

Vid en överträdelsesituation kan det även röra sig om tillståndspliktig verksamhet som utövas utan miljötillstånd. I dylika fall ska miljöförvaltningsmyndigheten uppmana verksamhetsutövaren att ansöka tillstånd och vid behov avbryta verksamheten för den tid som processen för tillståndsansökan varar.

3.4 Övriga tillsynsobjekt enligt miljöskyddslagen och enligt förordningar och bestämmelser som getts med stöd av miljöskyddslagen

3.4.1 Upplagring och spridning av gödsel

Statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (s.k. nitratförordningen, 1250/2014) omfattar alla djurstall, med andra ord även icke-tillståndspliktiga och icke-anmälningsskyddade djurstall. På grund av verksamheternas lokala natur tillfaller ansvaret för tillsynen enligt nitratförordningen i huvudsak den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Icke-tillståndspliktiga djurstall inspekteras projektmässigt eller utifrån anmälan av en part som lidit olägenhet. Antalet djurstall som bör övervakas uppgår uppskattningsvis till 50–100. Gruppen består av en stor mängd små häststall, vars antal är svårt att uppskatta i och med att häststallen inte omfattas av till exempel stödsystemet för jordbruket.

Årligen behandlas fler än tio anmälningar som görs med stöd av 9 § i nitratförordningen. Vid behov förrättas inspektioner med anledning av anmälningarna.

3.4.2 Behandling av avloppsvatten

Det föreskrivs i miljöskyddslagen att fastigheter belägna på stränder eller på grundvattenområden skulle uppfylla kraven i miljöskyddslagen och statsrådets förordning om behandling av hushållsavloppsvatten i områden utanför avloppsnätet (s.k. avloppsvattenförordningen, 157/2017) senast 31.10.2019. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar att reningskraven och den utsatta tiden följs. På grundvattenområden finns det uppskattningsvis fortfarande cirka 650 fastigheter som inte uppfyller kraven. En motsvarande uppskattning om strandområdena har inte gjorts. Det tar mycket tid och resurser att granska och övervaka dessa.

Utlåtanden som anknyter till byggande av avloppsvatten inlämnas vid behov hos byggnadstillsynsmyndigheten. Inspektioner som anknyter till utlåtandeförfarandet förrättas vid behov. Övriga tillsynsinspektioner som anknyter till behandling av avloppsvatten förrättas för närvarande närmast på objekt som aktualiserats med anledning av anmälan av en part som lidit olägenhet.

3.4.3 Tillsyn av verksamheter enligt miljöskyddsföreskrifterna

Miljöskyddsföreskrifterna innefattar bestämmelser som preciserar miljöskyddslagstiftningen, bland annat om behandlingen av avloppsvatten, bullerbekämpning, upplagring av kemikalier och om jordvärmesystem. Man utövar övervakningen av att

miljöskyddsföreskrifterna följs i samband med övrig tillsyn samt på basis av anmälningar av parter som lidit olägenhet.

Årligen ges några utlåtanden om miljöskyddsföreskriftsenliga tillsynsanmälningar om utnyttjande av betong- och tegelavfall vid icke-yrkesmässigt jordbyggnadsarbete. Behovet av inspektionsbesök bedöms från fall till fall.

Miljöskyddsföreskrifterna innefattar bestämmelser om placering, installering och service av jordvärmesystem. Ett åtgärdsstillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen krävs för byggande av ett jordvärmesystem. Vid behov ges utlåtanden om ansökningar till byggnadstillsynen. Vid behov förrättas en inspektion på objektet. Dessutom begärs vid behov ett utlåtande av NTM-centralen om eventuellt behov av tillstånd enligt vattenlagen.

Av särskilda skäl och i enskilda fall kan undantag från miljöskyddsföreskrifterna beviljas. De flesta ansökningar om undantag gäller skyldigheten att avlägsna en ur bruk tagen underjordisk oljecistern. Vid behov förrättas en inspektion i samband med behandlingen av ansökan om undantag.

3.4.4 Förorenad mark

NTM-centralen är behörig myndighet vad gäller förorenad mark. Vid olyckor ansvarar räddningsverket för bekämpningen i inledningsskedet. Den kommunala miljöförhållningsmyndigheten deltar vid behov vid inspektioner av förorenade markområden och erbjuder sakkunnighjälp.

4 TILLSYN ENLIGT AVFALLSLAGEN

4.1 Regelbunden tillsyn

I avfallslagen (646/2011) föreskrivs det om miljöförhållningsmyndighetens skyldighet att regelbundet övervaka registreringspliktiga verksamheter (100 §) och verksamhet där farligt avfall uppkommer (124 §). Den behöriga myndigheten ska med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och företag som bedriver verksamhet där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt, verksamhet där det uppkommer farligt avfall, verksamhet där avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt samt fall där anläggningen eller företaget bedriver verksamhet som avfallsmäklare eller verksamhet med internationella avfallstransporter.

Den kommunala miljöförhållningsmyndighetens tillsynsansvar för de uppgifter som avses i 124 § i avfallslagen omfattar tillsynen över yrkesmässig insamling av avfall samt behandling av avfall yrkesmässigt eller i anläggning och tillsyn över internationella avfallstransporter till den del dessa hör till de objekt som den kommunala miljöförhållningsmyndigheten övervakar. I fråga om tillståndspliktig och registreringspliktig verksamhet är övervakaren tillståndspliktig myndigheten eller den myndighet som har gjort registreringen. Ansvaret för tillsynen över verksamhet där det uppkommer farligt avfall har inte delats mellan den kommunala miljöförhållningsmyndigheten och NTM-centralen.

Vid tillsynen av de verksamheter som övervakas med stöd av avfallslagen iakttas i tillämpliga delar tillsynsmetoderna och tillsynsförfarandena för tillståndspliktiga verksamheter.

4.1.1 Verksamhet där avfall som ska registreras insamlas

I Lovisa och Lapträsk har gjorts tio registreringar enligt 100 § i avfallslagen, och de berör 50 olika objekt. Merparten utgör regionala mottagningsplatser för återvinningsbart avfall. Det finns bara ett fåtal andra registreringspliktiga avfallsinsamlare.

De regionala avfallsmottagningsplatserna inspekteras fallspecifikt innan de registreras. Tillsynen efter registreringen är av projektkaraktär. Samtliga mottagningsplatser inspekteras minst en gång per åtta år. Dessutom görs inspektioner på basis av anmälningar om olägenhet.

Verksamheterna för övriga registrerade avfallsinsamlare kan vara mycket omfattande och de är delvis jämförbara med verksamheter som enligt miljöskyddslagen ska registreras eller som är tillståndspliktiga. I tillsynen ägnas uppmärksamhet åt bland annat avfallsmottagarens tillståndssituation och transportererna av avfallet. Verksamhetens omfattning, avfallskomponenterna som samlas in och risken för förorening som verksamheten medför inverkar på inspektionsbehovet.

4.1.2 Verksamheter där farligt avfall uppkommer (124 § i avfallslagen)

Enligt 124 § i avfallslagen ska tillsynsmyndigheten med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och verksamheter där farligt avfall uppkommer.

Farligt avfall uppkommer bland annat inom småindustrin, företag inom bil- och maskinbranschen (reparationsverkstäder, målarverkstäder, maskinentreprenad, depåer) och på ett flertal andra diverse objekt. Antalet objekt uppgår uppskattningsvis till minst 100–150. En del av objekten har kartlagts och inspekterats inom ramen för tillsyn av projektkaraktär och en del har kartlagts i samband med upprättandet av skyddsplanen för grundvattnet. Man måste fortsätta kartläggningen av de övriga objekten som projektbaserat arbete och för deras del reda ut inspektionsbehovet och frekvensen för inspektioner.

4.1.3 Plan för tillsyn över internationella avfallstransporter

I Lovisa finns en i avfallshanteringsregistret registrerad anläggning som eventuellt omfattas av internationella avfallstransporter. Detta ägnas uppmärksamhet åt i samband med inspektioner som utförs med stöd av avfallslagen. Inspektionsprotokollen skickas till Finlands miljöcentral för kännedom.

I samband med andra inspektioner enligt tillsynsplanen som utförs med stöd av avfallslagen ägnas också uppmärksamhet åt anläggningarnas verksamhet om det finns skäl att misstänka att verksamheten omfattas av internationell avfallstransport. Internationell avfallstransport kan omfattas till exempel av kasserade blyackumulatorer, el- och elektronikskrot, skrotfordon och deras delar. Observerade insamlingsplatser, varifrån avfall transporteras utomlands, inspekteras och anmäls till Finlands miljöcentral.

4.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen

Den allmänna tillsynen enligt avfallslagen som hör till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten gäller bland annat tillsynen över anslutning till avfallshandlingen, tillsynen över efterlevnaden av avfallshandlingsföreskrifterna och nedskräpningsärenden.

Med stöd av avfallslagen kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten meddela enskilda beslut om icke-tillståndspliktig verksamhet (125 § i avfallslagen) för att hindra nedskräpning eller säkerställa att avfallshandlingen är ordnad på lämpligt sätt. Denna åtgärd lämpar sig för situationer där det inte direkt har utfärdats någon allmän bestämmelse eller föreskrift mot vilken verksamheten brutit men där verksamheten trots det inte är förenlig med avfallslagens syften. Utfärdande av enskilda beslut är till sin karaktär en lättare åtgärd än förvaltningsstäv. Om ett enskilt beslut meddelas, ska myndigheten övervaka det.

4.2.1 Nedskräpning och den byggda miljöns snygghet

I synnerhet vad gäller nedskräpningsfall utövas tillsynen ofta utifrån anmälningar om olägenhet. De anmälda objekten inspekteras om inspektionen inte bedöms vara uppenbart onödig. Efter inspektionen vidtas tillbörliga fortsatta åtgärder.

Att den byggda miljön är osnygg kan bero på olämplig utomhuslagring, dåligt skötta byggnader eller avfall. Ofta är det fråga om alla dessa på samma gång. Vid tillsynen över efterlevnaden av avfallslagen kan man dock endast ingripa i avfallet. Via markanvändnings- och bygglagen kan man närma sig frågan på ett mer heltäckande sätt. Det är effektivare att ingripa i den byggda miljöns snygghet som ett tillsynsärende enligt markanvändnings- och bygglagen. Den byggda miljöns osnygghet hör huvudsakligen till byggnadstillsynens ansvarsområden. Då det gäller den byggda miljön ingriper miljöförvalden i praktiken i avfallskomponenter som kan orsaka förorening av miljön. Sådana är i synnerhet farligt avfall. Dessa avfallskomponenter kan kräva snabbare åtgärder än den övriga städningen av området.

En stor del av de objekt som tilldelats en städningssupplering är enskilda fall, vilka sköts genom uppmaningar. Tillsynen av ett objekt kan dock bli en långvarig process som kan ta till och med flera år och binda rikligt med resurser.

4.2.2 Förorening av marken vid nedskräpning

I vissa nedskräpningsfall är det nödvändigt att samarbeta med NTM-centralen, emedan förorening av marken eller risk för förorening av marken också kan anknyta till nedskräpningen. Detta gäller i synnerhet områden där man lagrat eller behandlat farligt avfall på ett olämpligt sätt och områden där det finns tecken på förbränning av avfall. Avfall som grävts ner i jorden innebär alltid även en risk för att marken förorenas. I dylika fall kommer man överens om arbetsfördelningen för tillsynen och skötseln av ärendet med NTM-centralen.

4.2.3 Avfallshandlingsföreskrifter och avfallstransport ordnad av kommunen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten övervakar att de avfallshandlingsbestämmelser som utfärdats med stöd av avfallslagen följs. Tillsynsobjekt vid

övervakningen av att avfallshanteringsbestämmelserna följs är bland annat insamling, sortering, transport och kompostering av avfall samt insamling av farligt avfall.

Ifall en fastighet inte har iakttagit avfallshanteringsmyndighetens uppmaning om anslutning beordrar den kommunala miljövårdsmyndigheten vid behov fastigheten att ansluta sig till ordnad transport av avfall, avskiljarslam eller samlingsbrunnsslam. Detta tillsynsarbete försvåras av avsaknaden av heltäckande registeruppgifter. Avfallshanteringsmyndigheten ansvarar för upprätthållandet av registren.

5 TILLSYN ENLIGT MARKTÄKTLAGEN

Den kommunala miljövårdsmyndigheten är tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt 7 § och 14 § i marktäktslagen.

Tillsynsarbetet enligt marktäktslagen innefattar inspektioner vid inledandet och avslutandet av täktverksamheten. Tillsynsarbetet som görs årligen innefattar övriga inspektioner och granskning av sådana års- och kontrollrapporter som preciserats i tillståndet. Samtliga marktäktsobjekt hör i enlighet med marktäktslagen till tillsynsklass I (tabell 6).

Tillsynen enligt marktäktslagen innefattar även tillsyn av tagning av marksubstanser för husbehov. Begränsningarna för tagning av marksubstanser i enlighet med marktäktslagen måste också iaktas vid tagning av marksubstanser för husbehov, men endast vid tagning som överskrider 500 fasta kubikmeter måste en anmälan lämnas hos tillsynsmyndigheten. Tagning av marksubstanser för husbehov övervakas närmast på basis av anmälningar. Det är inte möjligt att utöva annan tillsyn på grund av bristfälliga uppgifter och man har inte bedömt omfattningen av tagning av marksubstanser för husbehov.

Tabell 6. Tillstånd enligt marktäktslagen i december 2021

	Lovisa, antal	Lappträsk, antal	Tillsyns- klass
Stentäkt			
– på grundvattenområde	2		I
– inte på grundvattenområde	6		I
Grustäkt			
– på grundvattenområde	6 (7*)	1	I
– inte på grundvattenområde	3	2	I
Inalles	17 (18 *)	3	

* ett tillstånd innefattar både sten- och grustäkt

6 TILLSYN ENLIGT ÖVRIG LAGSTIFTNING

6.1 Tillsyn enligt vattenlagen

Med stöd av vattenlagen behandlar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten bland annat tvister som berör sådan dikning som inte kräver tillstånd från regionförvaltningsverket och som inte behandlas under dikningsförrättning. Behandlingen av en dikestvist kan vara tidskrävande och kräva flera inspektioner. Dessutom kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten med stöd av vattenlagen på ansökan med sitt beslut begränsa tagning av vatten på vattenområde.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och NTM-centralen är tillsynsmyndigheter enligt vattenlagen och den behöriga tillståndsmyndigheten är regionförvaltningsverket. Inspektioner som anknyter till regionförvaltningsmyndighetens beslut hör i första hand till NTM-centralen. På grund av resursbrist kan NTM-centralen inte förrätta tillräckligt av de ovan nämnda inspektionerna. I dessa fall förrättar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten inspektionerna vid behov och efter övervägande. Vissa objekt inspekteras också tillsammans med NTM-centralen. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten samarbetar med NTM-centralen också i tillsyn som anknyter till muddring och till slåtter av vattenväxter.

6.2 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och NTM-centralen är tillsynsmyndigheter enligt lagen om vattentjänster. Med stöd av 11 § i lagen om vattentjänster kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten bevilja befrielse från att ansluta till vattenlednings- och spillvattenavloppsnetet inom ett vattentjänstverks verksamhetsområde och med stöd av 17 c § befrielse från skyldigheten att ansluta till dagvattenavlopp. Årligen behandlas några ansökningar om befrielse. Inspektions-behovet bedöms separat för vart och ett objekt.

Inom vattentjänstverkens verksamhetsområden finns det uppskattningsvis hundratals fastigheter som inte anslutit sig till vattenlednings- och/eller spillvattenavloppsnet, men som inte heller har ansökt om befrielse från anslutningsskyldigheten. I första hand är det vattentjänstverkens (vattenaffärsverkets eller vattenandelslagens) uppgift att uppfordra sådana fastigheter att ansluta sig till nätet. Efter detta är det vid behov miljöförvaltningsmyndighetens uppgift att med hot om vite beordra fastigheten att ansluta sig till nätet eller ansöka om befrielse från anslutningsskyldigheten. Miljöförvaltningsmyndighetens tillsynsarbete försvåras av vattentjänstverkens delvis bristfälliga uppgifter om verksamhetsområdena samt om vilka fastigheter som inte är anslutna.

6.3 Tillsyn enligt kemikalielagen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och NTM-centralen är tillsynsmyndigheter enligt kemikalielagen. Enligt 11 § i kemikalielagen innefattar tillsynsuppgifterna utöver

tillsynen av bestämmelserna utfärdade i kemikalielagen och i lagstiftningen som givits med stöd av kemikalielagen att

1) de villkor och förutsättningar som ställts för användningen av biocidpreparat i 17 artikeln i förordningen om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter (biocidförordningen, EU 528/2012) och i 30 § i kemikalielagen följs

2) artiklarna 3 och 4 i förordningen om långlivade organiska föroreningar (POP-förordningen, EG 1102/2008) om användning av ämnen följs

3) bestämmelserna i artiklar 14 och 37 om förhållandena och säkerhetsåtgärderna för användningen av ämnen, i avdelning VII om användningen av tillståndspliktiga ämnen och i artikel 67 om begränsningar som gäller ämnen i förordningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH-förordningen, EU 1907/2006) följs vid tillsyn av verksamheter som enligt miljöskyddslagen förorsakar fara för förorening av miljön till den del tillsynen berör verksamhetsutövarens skyldighet att vid användning och upplagring av kemikalier sörja för att förebygga och bekämpa miljöskador.

Tillsynen enligt kemikalielagen sker i första hand i samband med sådan tillsyn av anläggningar eller övrig tillsyn som förrättas med stöd av miljöskyddslagen och avfallslagen.

6.4 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten

Med stöd av miljöskyddslagen för sjöfarten övervakar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten speciellt avfallshanteringen i småbåtshamnar och mottagningen av avfall från småbåtar. Miljöförvaltningsmyndigheten godkänner avfallshanteringsplanerna för småbåtshamnarna och inför planerna i miljöförvaltningsmyndighetens datasystem. Avfallshanteringsplanerna ska uppdateras och kontrolleras med fem års mellanrum.

Hittills har det funnits tio registreringspliktiga småbåtshamnar i Lovisa. I och med ändringarna av miljöskyddslagen för sjöfarten kommer antalet småbåtshamnar som ska registreras att öka betydligt under 2022. I framtiden ska småbåtshamnar med minst 25 (tidigare minst 50) båtplatser registreras. Miljöförvalden måste kartlägga sådana småbåtshamnar som det inte finns någon tidigare information om.

Inspektioner på småbåtshamnar förrättas enligt separat provning.

6.5 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt terrängtrafiklagen. I denna roll fattar den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten beslut om godkännande av motorkälskrutter och behandlar tillståndsansökningar för sådana tävlingar eller övningar för motorfordon som sker i terrängen.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten behandlar med stöd av sjötrafiklagen tillståndsansökningar för sådana tävlingar eller övningar för motordrivna sjöfordon som sker på vattenområden. I sjötrafiklagen har inga andra tillsynsuppgifter bestämts för den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Dessa fall är sällsynta och objekten inspekteras enligt separat prövning.

6.6 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv

Byggnads- och miljönämnden är med stöd av förvaltningsstadgan myndighet för campingområden enligt vad som avses i lagen om friluftsliv. Som myndighet för campingområden övervakar byggnads- och miljönämnden det att de föreskrifter och bestämmelser om campingområden som finns i lagen om friluftsliv och de som getts med stöd av lagen om friluftsliv följs. I Lovisa finns endast ett objekt enligt vad som avses i lagen om friluftsliv. Tillsynen utövas enligt separat prövning.

6.7 Tillsyn enligt naturvårdslagen

Byggnads- och miljönämnden beslutar med stöd av förvaltningsstadgan om att fridlysa och upphäva fridlysning av naturminnesmärken. Dessa fall är sällsynta och objekten inspekteras i samband med beredningen av ärendena som anknyter till fridlysningen.

I naturvårdslagen upptas inga andra egentliga tillsynsuppgifter för den kommunala miljövårdsmyndigheten.

7 TILLSYNENS RESURSER OCH METODER

7.1 Resurser och datasystem

Från och med 1.1.2016 har miljövårdsenheten förfogat över 3 årsverken (4 årsverken 1.1.2010–31.12.2015). Sedan 2022 är resursen 3,5 årsverken.

miljövårdssekreterare (1,0 årsverke)
miljövårdsinspektörer (2,0 årsverke)
miljöövervakare (0,5 årsverke)

Av personalresurserna kan endast en del användas för regelbunden tillsyn. Alla tjänsteinnehavare utövar tillsyn av inspektionsobjekten i enlighet med sitt eget uppgiftsområde. Inspektionerna enligt tillsynsplanen kan förrättas till fullo enbart i det fall då personalresurserna hålls på samma nivå och antalet anmälningar, ansökningar och begäran om utlåtanden inte märkbart förändras på årsnivå.

Miljöskyddslagstiftningen förändras ständigt, både på nationell nivå och på EU-nivå, vilket också påverkar tillsynen. Teknologin, produktionsmetoderna och teknikerna för att mäta och följa upp utsläpp utvecklas. Dessa förändringar kräver kontinuerlig och uppdaterad utbildning av personalen.

Lovisa stad använder miljötillsynstillämpningen Trimble Locus, i vilken man lagrar uppgifterna om tillsynsobjekten.

Tillstånds-, anmälnings-, registrerings- och tillsynsuppgifter införs även i miljövårdens datasystem som upprätthålls av staten (YLVA, 223 § i miljöskyddslagen). Tillstånds- och tillsynsuppgifter som relaterar till marktäkt införs i datasystemet för uppföljning av tagning av marksubstanser (NOTTO, 23 b § i marktäktslagen).

7.2 Att genomföra tillsynen

Tillsynsarbetet består i huvudsak av att

- förrätta periodiska inspektioner (miljötillståndspliktiga och anmälningspliktiga anläggningar som ska registreras och regelbundet granskas)
- granska års-, åtgärds- och kontrollrapporter (miljötillståndspliktiga och anmälningspliktiga anläggningar som ska registreras och regelbundet granskas)
- granska och godkänna utredningar och planer
- utöva tillsyn av projektkaraktär (till exempel 124 § i avfallslagen)
- reagera på klagomål och akuta situationer (bland annat 120, 123 och 169 § i miljöskyddslagen)
- i form av utlåtandeförfarande utöva förhandstillsyn.

En tillsyns- och tillståndsmyndighet som avses i miljöskyddslagen eller en av denna förordnad tjänsteinnehavare har rätt att i tillsynssyfte bland annat trots sekretess få upplysningar av verksamhetsutövare, röra sig på annans område, förrätta inspektioner, utföra mätningar och ta prover, få tillträde till platser där verksamhet bedrivs och observera verksamhetens miljöpåverkan (172 § i miljöskyddslagen). Om motsvarande rättigheter om att få upplysningar och som relaterar till inspektioner bestäms i avfallslagen (122 § och 123 §) och i övrig lagstiftning. Vid inspektionerna följs det som bestäms i 39 § i förvaltningslagen.

7.3 Prioritering av tillsynsuppgifter

Alla lagstadgade uppgifter kan inte skötas utan dröjsmål och därför är man tvungen att prioritera uppgifterna. På grund av den lagstadgade karaktären av miljövårdens uppgifter är det inte möjligt att helt lämna bort något delområde. Prioriteringen görs så att behandlingen av de ärenden som ur miljövårdens synvinkel är mest betydande inte fördröjs onödigt mycket.

Tillsynen prioriteras enligt följande:

Brådskande och akuta tillsynsfall

- Sådana situationer klassificeras som mest brådskande där allvarlig fara för hälsan eller miljön kan förorsakas av en miljöskada, funktionsstörning i en anläggning eller av någon annan motsvarande situation.
- Man reagerar så fort som möjligt då det föreligger risk för irreversibel skada för miljön, hälsan eller egendom eller då skadorna på grund av dröjsmål kan förstöras eller tillsynen försvåras.
- Tillsynens brådskandegrad förhöjs om det är fråga om ett grundvattenområde eller om det bildas betydande mängder farligt avfall.

Tillsyn av tillståndspliktig, anmälningspliktig och registrerad verksamhet

- Tillsyn görs i enlighet med tillsynsplanen och tillsynsprogrammet, och tillsynen baserar sig på bedömning av anläggningsspecifik miljörisk.
- Man ingriper i olägenheter som uppdragats under tillsynen och man strävar efter att avlägsna olägenheterna inom en överenskommen utsatt tid.
- Förvaltningstvång används vid behov.
- Man lämnar begäran om undersökning hos polisen enligt de grunder som framställs i lagstiftningen.

Aktualiseringsärenden

- Skriftliga anhängiggöranden och ärenden som myndigheten själv anhängiggjort behandlas med beaktande av anhängiggörandets brådskandegrad i den ordning den inkommit.
- Som mest brådskande behandlas de tillsynsärenden som berör
 - verksamhet på grundvattenområde
 - betydande mängd farligt avfall
 - omfattande olägenheter eller sådana olägenheter där det finns en risk för att olägenheten sprids
 - mycket betydande trivselolägenhet eller olägenheter som relaterar till människors hälsa.

Begäran om åtgärd

- Sådan begäran om åtgärd tas för behandling som berör objekt för regelbunden tillsyn, eller om det är uppenbart att ärendet kräver myndighetens eget anhängiggörande.
- Skadeanmälningar som bedömts vara ringa registreras, men de tas för behandling endast av skriftligt anhängiggörande av offret för skadan eller av någon annan särskild orsak.

Prioriteringar görs även i anknytning till att ge utlåtanden. Utlåtanden ges i de ärenden som ur miljövårdens synvinkel är mest relevanta.

7.4 Samarbete mellan myndigheter som ansvarar för tillsynen

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

I denna tillsynsplan har uppdelningen av tillsynsbefogenheterna och samarbetet som gäller tillsynen mellan den kommunala miljövårdsmyndigheten och NTM-centralen beskrivits vid var och en lag enligt vilken tillsyn utövas.

Samarbetet med NTM-centralen består av att ge utlåtanden, gemensamma inspektioner och annat tillsynssamarbete. NTM-centralen ordnar årligen en samrådsdag för kommunernas miljövårdspersonal samt andra eventuella utbildningar relaterade till lagändringar.

Minskningen av statsförvaltningens resurser har inverkat på samarbetet med NTM-centralen. Numera förekommer det i praktiken mycket lite av det stöd och den sakkunnighjälp som man tidigare fått av NTM-centralen. NTM-centralens resursbrist avspeglas i den kommunala miljövårdsmyndighetens arbete även så att tjänsteinnehavarna inom den kommunala miljövården förrättar vissa inspektioner som primärt hör till NTM-centralen. Dyliga inspektioner förrättas då den kommunala miljövårdsenheten anser att en inspektion av objektet är nödvändig.

Byggnadstillsynen

Vid behov ges utlåtanden för bygglovsansökningar som gäller tillståndspliktig, anmälningspliktig eller registreringspliktig verksamhet, för ansökningar om åtgärds-tillstånd för värmebrunnar och för ansökningar om rivningslov. I anknytning till avlopssystem samarbetar man dessutom vid tillståndsbehandlingsskedet enligt det som beskrivits i kapitel 3.4.2. Genom samarbetet vid tillståndsbehandlingsskedet kan man säkerställa att miljöskyddskraven beaktas under byggnadsskedet och att eventuella behövliga tillstånd enligt miljöskyddslagen har blivit ansökta.

Man samarbetar med byggnadstillsynen också vad gäller tillsynen av den byggda miljös snygghet. Osnygghet i den byggda miljön hör huvudsakligen till byggnadstillsynens ansvar. I praktiken ingriper miljövården i den byggda miljön i avfallsfraktioner som kan orsaka miljöföroreningar. Dessa är särskilt farligt avfall. Dessa avfallsfraktioner kan kräva snabbare åtgärder än annan städning av området.

Miljövården och byggnadstillsynen delar organisation och lokaler, vilket möjliggör ett intensivt samarbete.

Hälsoskyddet

Miljöhälsoskyddssektionen i Borgå stad är hälsoskyddsmyndighet för Lovisa stad och Lapträsk kommun. Av hälsoskyddsmyndigheten begärs utlåtanden bland annat angående ansökan om miljötillstånd och vid behov också om övriga aktualiserade frågor. Tillsammans med hälsoskyddet kan man vid behov förrätta en gemensam inspektion ifall hälsorisk befaras uppstå av verksamheten.

Den regionala avfallsnämnden

Nylands avfallsnämnd är avfallshanteringsmyndighet för Lovisa stad och Kymmene avfallsnämnd är avfallshanteringsmyndighet för Lapträsk kommun.

Avfallshanteringsmyndigheten behandlar ansökningarna om undantag som gäller avfallshanteringsbestämmelserna och begär vid behov utlåtanden av miljövårdsmyndigheten. Den egentliga tillsynen av avfallshanteringsbestämmelserna hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Tillsynen innefattar vid behov även användande av tvångsmedel.

Avfallshanteringsmyndigheten är skyldig att bland annat upprätthålla ett register över avfallstransporter. Registret fungerar som ett tillsynsverktyg för miljövårdsmyndigheten. Registren över transporter av slam från slam- och samlingsbrunnar i Lovisa och Lapträsk är ännu inte färdigställda eftersom transportföretagen inte försett avfallshanteringsmyndigheten med behövliga uppgifter. Tillsynen underlättas och effektivteras om man övergår till kommunalt ordnade transporter. I Lapträsk gäller en avtalsbaserad blandavfallstransport och registret över blandavfallstransport ännu är bristfälligt.

Nylands avfallsnämnd och kommunerna i verksamhetsområdet har ett årligt samarbetsmöte. Möten mellan Kymmene avfallsnämnd och miljövårdsmyndigheten har inte ordnats.

Östra Nylands räddningsverk

Räddningsmyndigheten övervakar för sin del lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005) där det bland annat stadgas om lagring av kemikalier samt om tillsynsrelaterat samarbete med miljövårdsmyndigheten.

Även vid en miljöskada samarbetar man med räddningsverket. Dyliga situationer är bland annat olje- och kemikalieskador, industribränder eller trafikolyckor. Vid behov samarbetar man också i samband med inspektionsbesök och vid regelbundna inspektioner av oljecisterner.

Polisen

Polisen är skyldig att vid behov erbjuda handräckning för att uppgifter som bland annat bestämts i miljöskyddslagen och avfallslagen ska kunna genomföras. Vid behov görs en anmälan till polisen för förhandsundersökning angående försummelse, fördärvande av miljön och om övriga överträdelser av miljöskyddslagen eller övriga lagar man har tillsyn för.

Samarbetet med teamet för förundersökning av miljöbrott vid polisinsättningen i östra Nyland har varit regelbundet. Tröskeln att göra en begäran om polisutredning har blivit lägre. Personal från miljövårdsenheten deltar bland annat i möten, utbildningar och husrannsakingar som anknyter till miljöbrottsfrågor.

Resurserna för gruppen för utredning av miljöbrott har dock minskat avsevärt under de senaste åren, och det har skett ett flertal personalförändringar. Detta har för sin del inverkat på hur samarbetet fungerar.

Övriga samarbetspartner

I samband med tillsynen och de övriga myndighetsuppgifterna samarbetar man också med landsbygdsväsendet, vattenaffärsverket, TUKES, Tullen, Livsmedelsverket,

Finlands miljöcentral, regionförvaltningsverket i Södra Finland och miljövårdsmyndigheterna i grannkommunerna.

7.5 Utlåtanden

I förhandstillsynen övervakar den kommunala miljövårdmyndigheten det allmänna intresset genom att ge utlåtanden om tillståndsansökningar och anmälningar. Samma förhandstillsyn utövas även i utlåtandeförfaranden för markanvändning (planläggning) och i därtill hörande inspektioner.

Inom miljölagstiftningen definieras det allmänna intresset utifrån målen för hållbar utveckling samt bevarandet av miljöns och naturens mångfald. Det allmänna intresset granskas inte i utlåtandena till exempel enligt ekonomiska, näringslivs- och arbetskraftspolitiska eller allmänna regional- och kommunalpolitiska intressen.

Årligen ges cirka 10–20 utlåtanden som gäller förhandstillsyn bland annat till regionförvaltningsverket och stadsplaneringsavdelningen.

8 UTVÄRDERING AV UTFALLET FÖR TILLSYNSPLANEN

Utfallet av tillsynsplanen och tillsynsprogrammet bedöms i ett sammandrag som sammanställs årligen. I sammandraget jämförs utfallet för tillsynen med den planerade tillsynen. Dessutom beskriver man i tillsynsberättelsen andra än planmässiga inspektioner. I sammandraget granskas även eventuella ändringar i behovet av tillsyn. Sammandraget bereds årligen som bilaga till bokslutet och lämnas till byggnads- och miljövårdsnämnden till kännedom.

Tillsynsplanen kompletteras och ändras vid behov utifrån sammandraget, dock åtminstone med fyra års mellanrum då en ny fullmäktigeperiod börjar. Tillsynsplanen framlägg byggnads- och miljönämnden för fastställande.

Tillsynsprogrammet bereds årligen på miljövårdsenheten och det hålls kontinuerligt à jour bland annat genom att nya tillsynspliktiga verksamheter och verksamheter som försvinner uppdateras.

Miljövårdssekreteraren ansvarar för uppdateringen av tillsynsplanen och tillsynsprogrammet samt för upprättandet av sammandraget. Samtliga tjänsteinnehavare deltar för sin del i sammanställningen av de uppgifter som behövs för sammandraget.